

رزق و روزی بندگان از منظر قرآن کریم

مؤلفین:

محمّد علی رضائیان (کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث)
دکتر علی اصغر باستانی (استاد یار بازنشسته دانشگاه تهران)
و دانشگاه آزاد اسلامی (تهران شمال)
دکتر عبدالمجید طالب تاش (دانشیار دانشگاه قرآن اسلامی کرج)

سرشناسه	:	رضائیان، محمدعلی، ۱۳۲۹-
عنوان و نام پدیدآور	:	رزق و روزی بندگان از منظر قرآن کریم / مؤلفین: محمدعلی رضائیان، علی اصغر باستانی، عبدالمجید طالب تاش
مشخصات نشر	:	تهران: نشر دا، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۷-۴۲-۱
موضوع	:	رزق و روزی -- جنبه های قرآنی / Divine sustenance (Islam) -- Qur'anic teaching
موضوع	:	رزق و روزی -- احادیث / Divine sustenance (Islam) -- Hadiths
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۶ ر/۴۶ ۱۰۴ BP
رده بندی دیبا	:	۲۹۷/۱۵۹
شماره کتابخانه ملی	:	۴۷۲۰۴۶۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا

انتشارات دا

دفتر نشر: میدان انقلاب، خ جمالزاده، کوچه دانشور، پلاک ۵، واحد ۸

تلفن: ۶۶۴۲۱۵۳۴ - ۶۶۵۶۷۳۶۲

.....

نام کتاب: رزق و روزی بندگان از منظر قرآن کریم
مؤلفین: محمدعلی رضائیان / دکتر علی اصغر باستانی / دکتر عبدالمجید طالب تاش

شمارگان: ۵۰۰ نسخه / چاپ اول ۱۳۹۶

طراحی جلد: خاطره باقری راد

صفحه آرایشی: مرتضی مهاجر

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۷-۴۲-۱

.....

کلیه ی حقوق مادی و معنوی این اثر برای ناشر و مؤلف محفوظ است و هرگونه کپی برداری از آن پیگرد قانونی دارد

فهرست

۹.....	پیشگفتار.....
۱۱.....	فصل اول: کلیات.....
۱۳.....	مفاهیم و اصطلاحات.....
۱۳.....	معنای لغوی رزق.....
۱۵.....	معنای جامع رزق.....
۱۶.....	معنای اصطلاحی رزق.....
۱۶.....	رزق در اصطلاح اهل کلام و امامیه.....
۲۳.....	رزق در اصطلاح اهل فقه و عرفان.....
۲۵.....	رزق در اصطلاح فلسفی.....
۲۹.....	فصل دوم: فلسفه تکفل روزی‌ها و احاطه علم الهی.....
۳۱.....	تکفل روزی‌ها از جانب خداوند.....
۳۲.....	هدف از تکفل روزی‌ها.....
۳۳.....	شکر الهی فلسفه تکفل روزی‌ها.....
۳۴.....	ارتباط تکفل روزی و فلسفه آفرینش.....
۳۶.....	آثار تکفل روزی در زندگی انسان.....
۳۶.....	اقتضائات تکفل روزی.....
۳۷.....	نوع رابطه خدا با انسان.....
۴۰.....	فلسفه تکفل و ضمانت روزی‌ها.....

۴۷	فصل سوم: رزق و روزی مُقَدَّر
۴۹	معنای رزق در قرآن کریم
۵۰	تقدیر رزق از دیدگاه قرآن
۵۷	تقدیر رزق از دیدگاه روایات
۶۵	فصل چهارم: توصیفات رزق در قرآن کریم
۶۷	رزق حسن
۷۰	رزق کریم
۷۵	رزق طیب
۷۹	رزق معلو
۸۰	توصیف «رِزْقٌ مِنْ لَدُنَّا» و تضمین روزی
۸۵	فصل پنجم: فلسفه وسعت و تنگی روزی
۸۷	فلسفه وسعت و تنگی روزی در قرآن و روایات
۹۵	فصل ششم: عوامل افزایش روزی
۹۷	عوامل افزایش روزی در روایات
۹۷	استغفار و تقوی و افزایش روزی
۱۰۱	شکر و افزایش روزی
۱۰۲	صدقه و افزایش روزی
۱۰۵	ازدواج و افزایش روزی
۱۰۶	عوامل کاهش روزی در قرآن و روایات
۱۰۹	نتیجه‌گیری
۱۱۲	منابع

پیشگفتار

نگاشته‌ی پیش رو، بررسی و پژوهشی است درباره رزق و روزی بندگان که خداوند به عنوان آفریدگار انسان‌ها متکفل و عهده‌دار آن شده است. نویسندگان با تاکید بر آیه شریفه «وَكَأَيِّنْ مِنْ دَآئِبَةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ»، سعی کرده‌اند با مراجعه به متون تفسیری اهم مسائل و ابعاد این کریمه درباره رزق رسانی خداوند به بندگان را روشن کنند. این موضوع، یعنی رزق رسانی خداوند به همه مخلوقات، ره‌آورد وحی است؛ بدین معنی که براساس آموزه های قرآن کریم، خدای متعال برای هر موجود روزی خواری، رزق بخصوصی را مقدر و مقرر نموده است و هیچ جنبه‌ای در زمین نیست، مگر این که خداوند روزی رسانی به او را بر عهده گرفته است. به عبارت دیگر، آفریدگار هستی، نظام آفرینش را به گونه‌ای قرار داده که به صورت طبیعی، برای هر موجود زنده ای تامین شده و زمینه بقای آن فراهم است.

و از آنجا که خداوند به همه چیز آگاه است، می‌داند به هر موجودی، چه چیزی و چه اندازه روزی دهد که مایه فساد و تباهی نباشد. و از آن جهت که خداوند بر هر کاری تواناست، هر چه بخواهد، می‌تواند عطا کند و در برابر آن چه می‌بخشد، پاداش و جزیایی نمی‌خواهد، چرا که او غنی بالذات است و حتی بدون درخواست، عطا می‌کند؛ زیرا او از همه چیز با خبر است و حکیم علی الإطراق می‌باشد.

گفتنی است در فرایند توزیع رزق و روزی موجودات، نحوه روزی رسانی به انسان‌ها با دیگر موجودات متفاوت است؛ از این رو قرآن کریم، سنت روزی رسانی و تفاوت انسان‌ها در بهره‌وری از آن را مایه عبرت معرفی کرده است. قبض و بسط روزی انسان، تابع مشیت خداوند است که آن را به اذن خود به شرایط و عواملی وابسته می‌کند که از جمله این شرایط، می‌توان کوشش و تلاش انسان و یاد خدا برشمرد.

نویسندگان کوشش نموده اند ضمن بررسی معنایی رزق و روزی؛ آن دسته از آیات قرآنی که به مسأله روزی رسانی به بندگان اختصاص دارد را مورد مطالعه و تحقیق قرار

داده و با استفاده از منابع تفسیری شیعه و اهل سنت، دیدگاه مفسران مشهور را در این زمینه تبیین کنند تا تناسب میان روزی مقدر خداوند را با تلاش و کوشش انسان در بدست آوردن آن مشخص کنند. امید است که آموزگار بی همتا، این خدمت اندک را قبول فرماید.

محمّد علی رضائیان - دکتر علی اصغر باستانی - دکتر عبدالمجید طالب تاش

تابستان ۱۳۹۶